

áruló, az erről semmit tudni nem akaró nemzetnek nyakába tolt? A' nép által mult évi augustusban kikiáltott alkotmányt elfogadja Ön, 's többi közti e' nevezetes szavakat mondá a' cortes előtt: „Nem akarok, nem ohajtok mást, mint mit az alkotmány megenged; leányom szerencsésnek tartandja magát Spanyolországnek alkotmány szerű királynéja lehetni.“ Hogy Önnek bebizonyítsuk, asszonyom, mikép ez alkotmány a' tömegnek még most is bálvány, 's még igen sokáig az maradand, elég emlékeztetnünk arra, mikép augustustól f. e. január közepéig semmi nyugtalanság, az elégtelenségek semmi nyoma nem volt a' félszigeten; minden csendes volt azon pillanatig, midőn a' kormánynek ama' veszélyes gondolata jött: új alkotmányt létesíteni, mellynél a' nép polgárjogai, a' hivatal 's méltóság után esengők cseleinek erőszakosan fölládoztassanak. Hogyan szívelhetné egy illy elnyomatott és szerencsétlen nép e' gyalázatot? Hübérnöki rendszer (Feudalsystem) föllállításáért ontsuk e' vérünket? Calomarde kormányánál hűtelembb, rablóbb kormány föntartására szolgáljon e' vagyunk, értékünk? — Nem, asszonyom! Spanyolországnek nincs többé nyugalma; de a' nyugtalanságot nem a' nép akarja; nem; Ön miniszerei akarják azt. Am ha diadalmaskodnának is, győződjék meg róla: diadalmuk kevés ideig fogna tartani; új hazafiak támadnának, a' mi bukásunkat megboszulandók. Még van idő, asszonyom, a' nagy szerencsétlenséget gátolni. Térjen vissza Ön az 1812ki alkotmányhoz; környezze magát a' haza igazi barátival; 's látni fogja Ön, mint sietend a' nép Önt áldani 's védni. Reus, majus 7kén 1837. (Következnek az aláíratok.)

Catalonia folyvást háborog, 's különösen Barcelona azon hely, hol legingerültebb 's leghatékonyabb a' forrongás. Hiában tüzete ki Parreno annyi álgyn az utcák szögleténél; mindenütt csoportulás, mindenütt hevültség van; 's a' cataloniaiak, öveik mellé tört szurva, szintolly hangosan éneklék a' „Tragalát“ a' Carmelitaterén mint az Esplanadán. A' nemzetörség közül 8 zászlóalj tagadta meg a' szolgálót. Egy pap sem mer az utcán mutatni. A' kiköltözök számára nem elég az oitani gözös. Előbb soha nem hallatszék gyilkosság Barcelonában; most majd minden pillanatban meggyilkolt tetemre bukkan az ember, a' belvárosban szintugy mint a' külsőkben. A' titkos társaságok éjt 's nap dolgoznak; f. h. 7kén is állították föl egyet a' Gracia külvárosban, mit maga a' főkapitány is tud, de tilalmazni nem bátorodik, mert a' kézművesek csapatokint sereglenek oda. Parreno fölszólítást is bocsáta közre, mellyben a' zendülés iszonyatosságát 's az abból származó veszély és pusztulás képét ábrázolja, 's Barcelona polgárát a' multak feledésére noogatván, királyné iránti hűségére szólítja föl őket. Alig mult azonban el a' néhány óra e' fölszólítás kiraggatása után, midőn következő nagy betukkel nyomtatott ellenfölszólítás jelent meg, ama' mellé tapasztva: „Cataloniaiak! A' népek nem lesznek boldogak előbb, mint melly napon zsarnokaik meglesznek buktatva! Kifáradva, hogysem tovább tűrhettétek; megkísértettétek 4kén éjjel magatokrul az igát lerázni. A' pártos hatóságoknak sikerült, hűtelen idegenek gyámolításával, elszánt igyekezetüket pillanatig hátráltatni. Ők a' félsziget legvirágzóbb, leggyönyörűbb városát vérevel itaták; 's ti büntetlenül hagynátok e' szörnyű vétkeket? Bizonytal nem, mert ugy nem érdemlenétek meg a' cataloniai nevet. Emlékezték e' még a' büntetésre, melly Bassát ugyanazon épületben érte, hol most a' cataloniai nép ellensége lakik? Osztozzék ez ellenség Bassa sorsában; rokonink vére kötelességünk ké teszi a' boszút! Számítalan család szomorg 's él zavarodásban; gyülekezzünk tehát, 's csak egy zászló legyen e' városban föltűzve; a' cataloniai függetlenség és szabadság zászlója. Csak a' szabadságban 's függetlenségben találadjuk föl szerencsénket. Legyünk tehát függetlenek és szabadok; ne mutassunk a' világnak pulya elaljasodottság példáját. Barcelona, máj. 15kén 1837. A' hazafiak.“ Öst. Beob.

A' hadi tudósítások még folyvást egyeztetlenek d. Sebastian visszavonulta okának megfejtésében. Hihetőnek vélik, hogy Cabrera-val szándékozik egyesülni, ki Oraa vezér előtt, csekély útközet után hátrálni kénytelenülve, Arragonia felé vonult. — San Sebastiani levelek dicsérik Espartero hősi bátorságát, mint Hernani meghódításánál egyiknek az első közül, ki aczélos kézzel az ellenség soraiban utat nyitott. — Evans m. h. 21kén hagyta el Irunt, Hernaninál Esparteroval egyesülendő, hogy összehatólag támódhassák meg újabbán a' carlosiakat. Irribaren nem találkozhatott az Argán átnyomulni szándéklott 's valóban át is költözött ellenséggel, mellyel, bayonnei sürgönyök szerint, maga d. Carlos és Sebastian infans is tábornoki 's vezérkarostul van.

A N G L I A.

Az alsóház majus 17én tartott a' pünkösti ünnepek után első ülést. Most olly törvényjavaslat forog szönyegén, melly azon módba, a' mellyel vitás parlamentválasztások megvizsgálások, jobb rendszert szándékozik hozni. Eddig hasonló vizsgálatok tömérdek költségbe kerültek mindenik félnek.

Az alsóházban majus 20ikán Talfourd szabadságot kért egy javaslat előterjesztésére a' kiadási jogot 's utánnomást illető törvények kijavítása ügyében 's javasolja, hogy az irónak és családjának 60 évre biztosítsák a' kiadási jog, egyszermind bőven kiterjeszkedik azon igaztalanságrul, mellyet a' leghiresz angol szerzők ellen elkövettek. Ő, ugymond, a' literatura számára nem alányiszna, hanem igazságot követel. A' kincstári kancellár nyilvánítja, hogy az indítványt örömmel támogatja. Valahányszor a' kormány valamelly irónak még eddig jutalmat adott, mindenkor az írói tulajdon kér-

dését is megfontolá, mivel érzé, hogy ezután az írói érdem sajátítlag jutalmaztatik meg; hozzá adván, hogy az utánnomásokat ellenző népjogi ótalom kérdése is tárgyja a' kormány tanácskozási-nak. (Halljuk!) A' törvényjavaslat előterjesztése minden ellenzés nélkül megengedteték. —

Brougham lord a' felsőház jegyzőkönyvébe ellenmondást 's óvást iktatott a' Canada iránt hozott végzemények ellen. —

A' miniszterek az egyes választásokban gyakran vesztenek. — Az által, hogy Leader a' westminsteri követséget a' egyszerűen kívánta, előbbi helye, u. m. a' brittgevateri, megürült, 's most ott is egy conservatív választottak helyébe. A' miniszteri lapok bizonyítása szerint azonban az ottani toryk a' leggaládabb megengesztetéseket követték el, olly annyira, hogy némelly választó szótatot ötven font sterlingen is vásároltak. Sheridan ur, a' szabadelmű jelölt, részéről pedig, egy penny (fillér v. batka) sem adatott ki tisztátlan célra. Különösen bizonyos Croucher vala munkás e' dolgban, ki a' választásoknál szózszedéssel valódi kereskedést űzöget. A' Globe azt beszéli róla, hogy a' westminsteri választásnál elsőben is Leader biztosságánál jelentkezék, szolgálóját 200 font stgért ajánlván, 's midőn ez elutasítá, Burdett biztossága azonnal megfogadá 600 font sterlingért. Miután a' westminsteri választásnak vége lön, a' „Carlton-Clubból“ pénzzel gazdagon ellátva azonnal Bridgevaterbe utazott, hasonló szolgáló-tételre. —

A' parlamentválasztás Angliában drámai érdekű jeleneteket mutat, mellyekhez az európai szárazföld, mellynek politikáját még alkotmányos országokban is inkább csak ajtók mögött űzik, hasonlót sehol sem állíthat föl. Szabad ég alatt, nyílt sorompókban lép egyik jelölt 's egyik szónok a' másik ellenébe, korábbi érdemek ragyogó fénybe tételnek, régi emlékezések megújítanak, a' pártok meggyőződéseire, valamint elbűntéleteire és szenvedélyeikre történik a' hivatkozás, mig ezek a' (husting, szöszék v. állás) két oldalán egymás erejét mérve 's vizsgálva, élénken 's hangosan fejezgetik tetszésüket, vagy rozslásukat, és a' népi elménczészég nyers tréfákban és sok a' szabálytalan jelképekben játszik, olly választási jelenést, millyeket Hogart szécsélyes ecsetje főste, 's mellyek a' reform-törvény következtében rikkákká lettek ugyan, de mulatságos közbejövések, p. o. halga vesztegetési kísértések, alkalmi verekedések, rothadt narancsokkal 's káposzta-torzakkal dobálások 's. a. t. még most is gyakran fordulnak elő. A' nevezett westminsteri választás, mellynek váratlan végét említettük már, olly eset vala, melly a' londoni közönség részvétét nagy mértékben magára vonta; még azon fontos férfiak is, kik a' csarnokon procentókkal 's couponokkal (kamatszetelekkel) segítik elő az új világ történetét, várakozva a' történeendőkre, pihentek egy napot, a' „sovár nyereszkesedés“ fáradtságától, vagy legfőlebb a' választó kezek emelkedését vagy lebecsülését vigyázták. Nyomos fogadások történtek, mikben a' szabadelműek sokat veszítettek. A' választás maga mind a' boroughra (városszakra) nézve, melly eddig Londonban legradicalabbnak tekintették, mind ama' férfira nézve, ki sirja szélén megtagadá előbbi élete elveit, olly fontos, hogy méltó arra még egyszer körülményesen visszatérnünk. Mellőzzük azon eszközöket, mikkel a' pártok kölcsönösen éltek süker-biztosítás végett, minők például voltak, hogy nem csak a' legrégebb torysaládból származó lordok szedték szótatokat Burdett részire, hanem még a' legfensőbbi divatu lady is („of the first fashion“) lebecsülte, 's szabóknál, szatócsaiknál szavazatot vadásztak Burdettre, különben vásárlásaik elvesztésével fenyegetőzvény jövedőre. Egyébiránt illyeseket minden választáskor az egyik párt szintugy űz, mint a' másik; csak hogy ezúttal mind ez a' legnagyobb mérték szerint ment véghez. Ellenben néhány érdekes pontot emelünk ki azon irónányból, mellyel O'Connell Brittország nagy életkérdését, Irland sorsát, a' szabadelmű érdek mérlegébe iktatá. Meleg bevezetés után, mellyben Irland állapotját rajzoló a' torykormány alatt, 's nyilvánítja, mikép az irlandi nép őt megbízá ama' nagy próba megtételére: vajjon Irland képes e' igazságot nyerni Angliától; vagy magának kell azt megszereznie? Így folytatá szavait: „Westminster választóji! Az irlandi nép nevében hivaokozom rátok. Akarjátok e' az uniót a' két ország közt megerősíteni, vagy hanyag az előttetek? Ha Leader ur mellett szavaztok, ki azon szabadelmű elv barátja, hogy Irland igazságot nyerjen; elveszitek kedvünket az unió-felbontáshoz, sőt kiengecseltetek azzal, minthogy az irlandiakkal úgy bántok, mint testvéreitekkel, barátokkal. Ha pedig Burdettet választjátok, ki most oh! Irland legkeserűbb ellenségeihez csatlakozott: úgy növelitek vágyódásunkat az unió-felbontásra; a' legerősb okokat fogjátok erre kezeinkbe adni, hogy utaljuk azt, mert ekkor az irlandiakkal úgy bántok, mint idegenekkel, sőt ellenséggel. Mind az egyik, mind másik esetben jogosan fogják honosim viseleteket méltatni. Tán vádolnak, hogy a' mostani választási harcra westminsterét annak Irlandra tartozó oldalát igen is kiemelem? Am de gáncsolhatnak e, hogy épen ez oldalt érzem erősen, mélyen, de bizonytal nem kizárólag? Minden bizonytal a' mellett még másról is van szó, mi az angolnak igen fontos, 's a' t. Bocsássátok meg, ha kénytelennek érzem magamat az igazság kérdését Irlandra nézve e' minden tekintetben fontos eszméletekkel vegyíteni. Kötelességem, 's több más közt, következő két ok igazolni fog. Elsőben is, Irland harmadrészét teszi az ország népségének. Ezen ország egy harmadának jogai és szabadságai, csöndé 's jóllelte függnék e' harcztól. Másodsor, képviselő által az irlandi nép a' parlamentben, mennyire töle függ, mindenkor véde és támogatá minden takarékosági javító rendszabályt, melly az angol nép

javára m
se és jo
tokra, de
kozik. E
ha ellens
ságosan
rajtók f
lag fogt
lasos sza
értelmell
temi né
harczait
czoltatok
lényegél
ve akkor
most a' b
meztetet
önmagat
cseleked
ra is, B
irománya
Leader s

mérdek
ge csak
(140,00
lasztás
lasztassé
azt bizon
ról. —

kozott I
hogy o
deni. A'
mellyre
zen tud
il tory-k
conserva
látna el
kétszáz
leend a
hatjuk n
lárma
jobban,
tással k
gyülesre
12. als
ró gent
's felirá
ma fejez
mát kül
20,000
voltak 2

burg-G
számos
hozott

Az
meg a'
vazlatás
A'
ra tartá

életírás

tésrül
kérdés
javasla
's egy
elnöke
galásu
ké, 's
son va
lá, me
tosság
ró is.

seki l
megm
parisi
sen t
javasl
illeti
kozlat
kozat
vitás
ellen

javára megfordult a parlamentben. Mindenkor terheitek kevesbítése és jogaitok szaporítása mellett szavazott, van tehát igénye hálátokra, de általam inkább igazságtokra 's nemesszívűségetekre hivatkozik. Engem személyes indító-ok Burdett ellen nem vezérel, 's ha ellenséges érzelmű volnék is iránta, méltatlan állapotja által túlságosan ki volnék elégtve. Britannia 's az egész polgárvilág szemei rajtatok függnek, valljon ez alkalommal előbbi nevetekhez méltólag fogtok e cselekedni, méltólag dicsőségtekhez a' polgári és vallásos szabadság szent ügyében; vagy azt mondják e rólátok: oly értelmetlenek 's okatlanok vagytok, hogy különséget nem tudtok tenni név és dolog közt? Burdett neve eddig legdicsőbb, legszebb harczaitokkal vala összekapcsolva a' szabadságért. Csak nevéért harczoltatok e akkor, vagy önmagáért? Alkotmányszerű szabadság az ő lényegében, volt az, miért a' polgári harczot harczoltatok. Burdett neve akkor zászlóitokon vala; ő akkor szabadság bajnoka volt. E' név most a' babona és zsarnokság, 's a' rablás fekete és véres zászlójára himetett. — Én ohajtom, reményem, sőt szikárdul hiszem, hogy önmagatokhoz, 's nagy és dicséletes hazátokhoz méltólag fogtok cselekedni. — Hű O'Connelltek. " Mint tudjuk, ezen felírás daczára is, Burdett választott meg ismét; — mert a' toryk O'Connell irományja ellen személyes befolyásokkal támogaták őt, ellenben Leader személyét rágalmazák, 's karakterét, 's vallását becsmérlék.

Mondják, a' westminsteri választás mind a' két jelöltnek tömérdek pénzébe került, de főleg sokba Leadernek. Burdett költsége csak 6000 font sterling vala, Leaderé, mint állítják, 14,000 (140,000 pengő forint.) A' torylapok szerint Evans, Burdett megválasztásától megijedvén, visszatérni készül, nehogy conservatív választassék az ő helyére is, ellenben a' ministeri szabadelmű lapok azt bizonyítják, hogy Evans soha sem mondott le parlamenti helyéről. —

A' westminsteri választás sikere leirhatlan megindulást okozott Irlandban. A' M. Herald szerint O'Connell azt nyilváníta, hogy ő még azon éjjel véres betűkkel fog Dublinba tudósítást küldeni. A' már előbb jelentett nagy népgyűlést Coburg-Gardensben, mellyre vagy 200 ezer embert vártak Irland minden részeiből, ezen tudósítás következtében siettetni fogják. A' Dublin Evening Mail tory-lap e' tekintetben következő intést nyilváníta: „Bár minden conservatív 's minden protestans Dublinban fegyverrel 's lőszerezellel látná el magát, mind saját védelmére, mind polgártársai támogatására; kétszáz ezer ember falukról Dublin keblében összegyűlve; (miképpen leend a' nép fegyverkezve, szerkesztve, vezérelve, nem mondhatjuk meg,) a' legrosszabbal fenyegethet bennünket.“ A' Globe e' lármára így vélekedik: „Minő oktan e' jó tanács, senki sem tudja jobban, mint maga az iró; de szándékát nem érthetni félre; hatással kell annak lenni Londonban. A' kérdéses Coburg-gardens gyűlésre a' meghívás történt 11. peer, 12. peerfi, 7. baronet, 's 12. alsóházi tag, e' fölött több mint 200 ranggal és vagyonnal bíró gentleman által. E' gyűlést csakugyan megis tarták Dublinban, 's felírást szavaztak a' királyhoz, mellyben az irlandi nép bizodalma fejeztetik ki, a' mostani ministerium iránt. Az összegyűlték számát különbözőleg teszik közzé a' lapok. A' tory pártiak alig teszik 20,000-re, a' szabad elműek legalább is 60,000-re, 's így nem voltak 200 ezren. —

Ujabb 's bővebb tudósítások a' dublini nagy gyűlésről Coburg-Gardensben, a' jelen voltak számát 100,000 teszik, kik közt számos igen tisztos nevű 's rangu személyt említnek. A' nép a' hozott végzések után csöndesen haza takarodott. —

Az angol lapok politikai szelleműkhöz képest nem egyenlőn ítélnek meg a' francia követkamra fontos vitáit a' titkos pénzek megszávatlása ügyében.

A' király maj. 17kén valamint jun. 3án Batrend-gyűlést akara tartani, 's ez utóbbiban Esterházy hget nagy kereszttel felruházn.

Valter Scott kedvenc leánya, (Lockhard nője, ki most híres ipa életírását szándékozik kiadni) majus 17én Londonban meghalálozott.

FRANCZIAORSZÁG.

A' pairkamra majus 16ikán és 17ikén a' pairszék-szerkesztésről 's törvénykezési rendszeréről vitázott, mellyközben még azon kérdés is előfordult: valljon a' pairkamra mint eddig, 's a' kormány javaslata szerint jövendőben is, csak kir. rendelet következtében 's egy főügyész kinevezése után a' vád támogatására, vagy pedig elnöke indítványára önszántából, mint a' kormány javaslata vizsgálására, megbízott küldöttség ajálja, alkossa e magát törvényszékké, 's így a' kormány oda járulása nélkül is illetőségé elé vonhaszon valamely pört? A' biztosság e' javaslatát a' ministerium ostromlá, mellynek következtében az még egyszer visszautasított a' biztossághoz. E' javaslat szerint a' pairszék gyakran vádló is lenne, bíró is. —

A' pairkamrában majus 19én Montalembert után, ki az érseki lakhely-átengedés ellen szólt, Portalis lépett szószékre, 's megmutatá, hogy a' fenforgó törvényjavaslat, mellynél fogvást a' parisi érse. lakhely Paris városnak engedtetik sétaállítás végett, tökélyesen törvényszerű. Maga Barthe is azt nyilváníta, hogy a' törvényjavaslat semmi törvényt nem sért, 's a' kormányt törvényszerűleg illeti az egykori érseki lakhely tulajdona. A' Barthe által nyilatkoztatott elvek ellen számos legülmista pártkelt föl megczáfolni azokat, névszerint Dubouchage, és Tascher, de a' kamra folyvást a' vitások berekesztését sürgetvén, a' törvényjavaslat 73 szóval 28 ellen csakugyan elfogadtatott. —

A' pairkamrában majus 19kén azon helynek átengedéséről szóló törvényjavaslat forga vitában, mellyen az érseki lak állott azelőtt, 's mellyet most a' kormány Paris városának akar ajándékozgatni sétahely készítésre. A' törvényjavaslat a' kamrában élénk ellenmondásra talált. Tascher gróf is a' javaslat ellen szólt. Azt állítá többi közt: a' kormányhoz inkább illenék példát adni az igazságra; mert mit kell gondolni, midőn egy részről az ember ismét kinyitattat látja azon egyházat (St. Germain l' auxerrois,) mellyet a' lázadás becsukott, más részről pedig az érseki lak kövei szélbe szórótnak? Mit, midőn az egyik rendelet a' zendülés művét rosálja, a' másik pedig annak kikapongását helybenhagyja? Nem fog e' a' status-társaság így vezélyeztetni? Illik e' erkölcsi kormányhoz a' lázadás örökségét elváltatni? A' szónok végzetül azt javasolja indítványkép, tartassék meg a' szükséges hely egy új érseki lak-építésre. Dreux Brézé marq. indítványa meg azt kívánja, hogy az érseki lak ismét ugyanazon helyre építtessék, mellyen előbb állott. Montalembert gróf azt állítja, hogy az 1801iki concordatum ezen egyháznak ismét visszaadá tulajdonát; 's nem hiszi, hogy a' szabadság és népföltség urasága a' tulajdon tiszteletét kizárja, melly az érsek személyében palotája földulata által megsértetett. Portalis gróf azt nyilváníta; kötelessége a' kormánynak, hogy a' parisi érseknek illő lakot adjon a' székesegyház közelében. Dreux Brézé, Tascher gr. indítványához állott, melly szavazásra kerülvén, férvetett, 's a' törvényjavaslat 73 szóval 28 ellen elfogadtatott. —

Majus 19én reggel 8 órakor kezdék az alsórajnai törvény-szék előtt amaz öt fogoly megpöröltetését, kik a' strassburgi katonai zendülésben oct. 30án részt vettek, 's makacságban marasztaltak el, de később önkényleg a' törvényszék elé állottak. Az eskütség valamennyit nem-vétkesnek nyilváníta. —

A' követházban majus 20kán több rendű kérelem fordult elő. Bizonyos Poutret de Mouchamps asszony a' Gazette des femmes felelős szerkesztője azt kívánja, hogy a' polgári törvénykönyv 213ik czikke, melly szerint a' férj nőjének ótalommal, a' nő pedig férjének engedelmességgel tartozik, törlesztessék-el. A' kérelem napirenddel mellőztetett-el. A' tudósító tréfálva azt jegyzé meg, hogy ez asszonyságok nem annyibul a' kérdéses cikkely eltörlesztését sürgetik, mint határozásai megfordítását. Egy más folyamodás a' koczka és csarnok-játékok ellen a' pénzügy-és igazsági ministerhez utasítottat, oda még a' parisi, lyoni 's egyéb puskművesek folyamodása is a' zsebpisztolyok tilalma ellen.

A' követház egészen különös úton indult meg; ugyan is majus 18iki ülésében az igazság és isentisztelet külső segéit vártán, a' cassatio-szék tanácsosai évdíjat, melly 1831ben 12,000frankra csökkenteték, ismét 15,000 frankra emelé; az első folyamodási bírákét 1250 frankról 1500frankra, e' fölött az evangélicus vallásfelekezett főigazgatósága éves költségjegyzékét 4000frankkal nevelte. A' majus 19iki ülésben a' pénzügyminister 600 ezer franknyi hitelt kívánt, új levélposták állítására. Erre a' külügyi osztály költségjegyzéke vitatására kerülvén a' sor, Fulchiron szükségnek vélte, Schweizzal bizonyos szerződést kötetni, melly által elmelőlőztesseken jövendőre minden olly bonyolulatok, minők Wahl testvérek és Cellard ügyében történtek. Molégróf azt válaszolá, hogy már e' tekintetben alkudozás foly. Miután még néhány francia statuspolgár követeléseiről vala szó a' portugáli kormány ellen, az egyes költségtelek vitatásához fogtak. St. Marc Girardin használta ezen alkalmat némely észrevételek felhozására utaztából a' Dunán tefelé Konstantinápolyba, mire a' külügyek egész költségjegyzéke minden másítás nélkül elfogadtatott. —

A' kegyelmet nyert politikai tettesek száma, kik engedelmet nyertek Parisban tartózkodásra, ötvenet halad meg. — A' Quotidienne, melly eddig hevesen ostromlá a' 80 frankon alul álló lapokat, most maga is követte példájukat, 's lapjai árát 60 frankra csökkenté. — Havreban egy czethalász-hajó födelén két új-izlandi benszülött érkezett meg, kik mint hajóslegények állottak e' hajóra szolgálath.

A' parisi lapok sokat beszélnek számos követ bizonyos gyűléséről, melly majus 19kén Hartmann urnál tartatott. A' jelenvolt követek száma 177 vala, kikhez még más 27 csallakozott, noha személyesen nem jelenhettek meg. Hartmann mint elnök, 's utána Guizot es Herbert beszédeket tartottak, mellyekben a' gyűlés célját kifejezék, 's a' t. —

Egy parisi, levelező szerint az Allg. Ztgban.: „Az új fr. ministerium szítása a' tierspártihoz, mint mindenből kitetszik, gátolhatatlan. Molé legjobb szándékával sem képes mostani helyzetnek másíthatatlan törvénye alul menekedni. Ő most a' doctrinai-rekkel, 's főleg Guizotval teljesen meghasonlott, ugy hogy egymásnak kölcsönösen a' legnagyobb grombaságokat mondogatják. Molé nagy hibát követett el az által, hogy a' conservativektől (doctrinaire) elvált, 's a' t.“ —

A' jour. de Paris szemére hányta a' ministeriumnak, hogy a' Gazette által támogattatik; a' La Charte meg a' jour. de Parisnak, hogy az ellenzés oldalához szegődött. A' Gazette de France végre azzal mentekezik, hogy ő levén első, ki a' köz bocsánatot sürgeté, örömmel fogadá, bárkitől származzék is az.

A' Paix szerint: „A' francia gyármal Senegal mellett nyugoti Afrikában néhány év óta igen gyarapult jóllétében, 's hogy a' belföld több fekete (mór v. szercesen) törzsokivel közelebb kapocsba juthasson, új telepet szándék a' sor-szigeten alapítani, St. Louis közelében. Már érkeztek is folyamodások földekért e' szigeten. Az újdon alapítandó város St. Philippe nevének rebesgetik.“ —

Több lap azt hírlé, hogy Clauzel marsal veszélyesen beteg 's agyvelő-gyuladástól féltették; de a' legujabb tudósítások javulását jelentik.

A' Constitutionnel szerint Oranból Éjszakafrikában majus 7-ől bizonyosnak írják, hogy a' békekötés a' francziák és Abdelkader közt csakugyan megtörtént, 's ez maga személyesen adandja át kezeseit a' franczia foparancsnoknak.—Paris hatósági tanácsa Orleans hg egybekelését jótételekkel szándékozik kijelölni. Ugyanis a' külön adakozó hivatalok számára 38 ezer frankot rendelt, a' leleczek (talált gyermekek) ujdón ruházatásukra 12 ezeret, 20 ezret elemi iskolákbeli jutalmakra 's 60 ezret kiosztatásul a' kézművesi segéd-pénztárak közt. Az előkészületeket a' városházban június közepén tartandó ünnepre Visconti ur, a' szajnamegyei ispán intézi. A' teremeket ujonan főtik 's díszesítik, Paris és Lyon gyárműveire különös tekintet vala. Valamennyi, Parisban született jeles férfi arczképe, akár katonák, akár tudósok vagy művészek voltak azok, egy szobában fognak fölrakatni, egy más terem élő virágokkal ékesítettni; mellyeket úgy szándék fölállítani, hogy építészeti alakokat képezzenek; földszint a' padlaton pedig szökőkutak lesznek. A' hg-asszonyt egyszersmind honjabeli tájképek fogják meglepni. A' tűzjáték 40 ezer frankba kerülend. Estve a' Marsmezőn 10 ezer sor-ezred katoná bengali tűzvilágítás mellett egy erősséget fog megtámadni 's védeni. A' pattantyúság e' tárgyi előkészületekkel foglalkozik. Már most is sok idegen tódul Párisba; tömérdek mennyiségű kész pénz jut forgásba. A' sevresi porcellángyár a' korona-hgasszony számára egy pompás asztali készületen munkás, mellyen az utolsó kitélkor olly igen csudált főtvény: Diana a' vadászaton, fog előterjesztetni. —

Az algieri ügyekről következő tudósítást olvashatni az Allg. Zigban: „Abdelkader megjelenése Titteri tartományban az aráb törzsököré trombitászként hatott. A' metidshadi népség közt nagy az izgás; Ali Ben Sudi Saadi, igen híres marabut, valamennyi uhtant végig járja, 's az arabokat szent háborura szólítgatja. Medeah környéke kabyljei Abdelkadernek Bugeaud tábornok ellen 10 ezer gyalogot ígértek. A' hadsutok legjobb lovaginak is egy része Emil lovasságához csatlakozék. Shershalle, Medeah, és Belida városok adót fizettek neki. Eddig legalább a' keleti törzsökök hűségében leheté bizoni. Az aribek, a' khachnak es beni-mussák védőtalimat képeztek ota' gyarmatosak számára, kik már meggyőződtek a' keleti földek hasznáról. Azonban Abdelkader felszólításai e' törzsököré is némi nyomadékkal látszanak lenni. Majus 8-kán 150 lovas Amranahból megtámadá Regaia gyarmatot, Mercier ur tulajdonát. Az arabok megölték néhány munkást, 's az ott talált szép nyáját elhajtották a' hegyekbe. Úgy látszik, hogy a' khachnak nemigen hajlottak az amranahiktól megtagadni a' határukon visszatérhetést. E' szomorú eset halálos félelmet önté a' keleti vidékek földbirtokosiba. Még ez estve spahik és zuavok fognak pattantyúsággal Regaiaiba menni, 's a' t. — A' franczia katonaság elégtelennek látszik a' benszülöttekszáamához képest. Az arabok ravasz de vitéz hadakozó népfaj.

Bizonyos Crespel Arrashól, ki egyike a' legvagyonosb franczia répaczukur-gyártóknak, a' kamra biztossága előtt nem rég következő érdekes nyilatkozást adott a' gyártásabeli anyag állapotjáról: „Czukrom gyártási ára kilogramm szerint 60 centimere (fontja 6. sous-garas) jó. A' folyó évben azonban 6—8 centime-mel többé jött, mert a' répatermés rossz, a' kőszén pedig drága volt, egy ujdón föllállított gyárban ellenben még 1 frankba is került, mit főleg a' napszamosak drágulása, 's azon nehézség okozott, mellyel napszamosokat kaphatni. Az általam alkalmazott répa legnagyobb részét magam termesztém; ezre 5—6 frankomba (v. forint) kerül; a' vásárolt ezre 8—9 frankba jövendne. A' répatermesztés igen föl-rugtatja a' föld árát 's értékét. Én nem rég földeket vettem, 800 frank áron számítva minden napszámnyi földet (holdat?), melly előbb csak 20 frankért vala kibérelve. Mióta a' juh- 's marhatartásra a' répát is használom, azóta képes voltam juhaim és szarvas-marháim számát kettőzteni, 's kevés év mulva a' föld száztól ötvennel többet fog érni. A' répaföldek haszonbéré kétszeresült, 's hol kizárólag répát természetének, négyszeresült 's a' t. — Egy másik czukorgyártó nyilvánította, mikép ő a' czukorgyártással csak mellékesen foglalkozik, 's azért erőművei igen egyszerűk, nem is kerültek többé 7000 franknál, és hasonló gyárt 20 ezer frankon könnyen állíthatni. Ezenkint 50—60,000 kilogramme czukrot gyárt, Czukra gyártási árát külön nem mondhatja meg, de haszonbéri jószága és a' czukorgyár utolsó évben 25 ezer frankjába kerültek és 45,000 frank jövedelmet hoztak. —

G Ö R Ö G O R S Z Á G.

Az ausztriai Lloyd kereskedési 's tengeri tudósításai Naupliából majus 6-ól következőt jelentnek: „Egy váratlan szomorító eset utóbbi napokban országunkban köz aggodást okozott. Porosban a' keleti dögmirigy ütött ki, mellyet egy Tarassamból jött görög hajó hozott be. A' legénységből egy személy 's más három benszülött, kik egymásután elkapták a' betegséget, megholtak ott, 's minden gyanu nélkül el is takarítottak, midőn egy más matröz nőstül betegült meg benne. A' helyhatóság erre gyanakodni kezdte, 's midőn a' betegnek megvizsgáltattak, dögmirigy-kelevényt vettek rajtok észre. Azonnal tudósítottatott erről a' kormány Athenben, melly tüstint a' legszigorubb rendszabályokat tételé meg, hogy, hacsak eszközölhető, a' bajt azon szigetre szorítsa. Mint mondják, még a' Pyraeust is

elzárá a' fővárostól egy őrvonal. Itt közvetlen óvadék-szabályok tételé a' ragadvány beczípettetése ellen, a' hegyek körül is őrvonal húzáték, 's a' városba vivő országutak katonailag vannak megrakva, úgy, hogy méltán remélhetni a' gonosznak tovább nem terjedését. —

STATUS-PAPIROK KÜLÖNBÖZŐ ORSZÁGOKBAN. 3. AUSTRIAI ST. PAPIROK. Auszriát sok régi adósság terhelé 's a' franczia zendülésig híven teljesíté köteleességit minden hitelezője iránt. A' franczia zendülési háboru azonban igen megzavará a' pénzügyet, 's a' szükség olly rendszabályokat szült, mellyek a' nyilvános hitel föntartásával teljességgel össze nem férhettek. Oda számítható: 16r, A' val teljességgel szaporítottatása 1797-óta, mert addig a' bécsi papirpénz rendkívüles szaporítottatása 1797-óta, mert addig a' bécsi bankok meglehetősen súlygyenyben állottak az ércpénzzel, mint-hogy minden nyilvános pénztár köteles volt azokat ezüstpénzre váltani. Ez évben azonban már korlátozák a' bankok készpénzül kellemetlen zavarból. A' legveszélyesbhez 1798-ban nyult, 's ez — kényszerített kölcsön volt, melly szerint minden hitelező köteleztetik tőkétől száztól harminczszal szaporítani, egész köteleztetése elvesztése mellett; ezért azonban 100-tól négygyel gyümölesző tőkét azontul ötten kamatoztaták. Ezüstpénzben történvén a' kölcsönzés, a' kamatokat is abban kelle fizetni. Mivel azonban a' kormány, a' bankóbecs naponként aggasztóbb hanyatlása miatt, végre köteleztetése teljesíteni csakugyan nem bír, 's 1802-ben a' lotto-kölcsön 's egyéb pénzügyi munkát is dugába dőlt, 1811-ben a' kamatfizetést felényire szállítá, 's még ezt is könynyíteni akarván, a' iolyamatban levő papirpénzt ugynevezett váltó-czédulákkal cserélé föl, mellyekből egy forint adaték a' régi öt forin-tért. A' kormány e' munkálata által az új papirpénz becsét ismét súlygyenybe vélte hozhatni az ezüstpénzzel, 's azért, ezüst helyett ezekkel fizeté az adósságok kamatját is. A' vélt becsig azonban e' papirpénz soha nem emelkedék, sőt később tömérdek ujjabb papirpénz-nemmel (Anticipations-Scheine) szaporítottatván, végre majd egészen a' régi bankok állapotjára süllyedt. Javulván végre 1816-ban a' politikai viszonyok, az ausztriai pénzügy-ministerség tő-leg a' papirpénz kevesbitésére 's a' régi adósságok pontosabb fizetése által eszközözendő közhitel javítására fordítá figyelmét. Először is bankot állítá föl, melly bankjegyeket osztá ki, általa mindenkor ezüstpénzben beváltandókat. E' bankjegyekhez papirpénz által is leheté jutni, ki t. i. 7000 forintot lefizete papirpénzben, kapott érte 5000 ezüst forintról köteleztvényt száztól egy forinthal kamatozandót, 's 2000 forintot új bankjegyekben, mellyeket azonnal ezüstpénzre válthatott. Ugyanazon évi octob. 29-kén tehát önkény-tes kölcsönt nyíta meg a' kormány, 's ki egy régi 100 forintos statusköteleztvényt benyujta, kamatmennyisége szerint papirpénzzel toldva, ötten kamatozó 100 ezüst forintos köteleztvényt kapott helyette. E' statuspapirok (metalliques) becsé csakhamar emelkedék, 's a' kormány még szilárdabb alapokra lón képes építeni a' közhitelt. 1817-ki január 22-ül költ rendeletében a' fogyasztótőkét angol minta szerint rendezteté 's 1818-ki martz. 21-én az egész adósság-ügyét olly jó állapotba helyezé, hogy még a' régi köteleztvények birtokosinak is leheté reményük már elveszettnek vélt pénzükhöz juthatni, melly körülmény azon régi köteleztvények becsét is emelni kezdé. Ugyanis az 1811-ben félkamatra szállított régi adósságot egy millió forintnyi sorozatokra osztá, mellyekből minden évben 5 használatába jutott, sorshuzás által, egész kamat-járadékának, 5 pedig a' fogyasztó-tőke által beváltatván, megsemmítették. E' terv mindeddig szerencsésen sikerült, 's a' papirpénz már igen ritkul, a' statuspapirok pedig mindig magasb becsüekké lesznek. E' statuspapirokon kívül még a' Rothschild féle sorsok is nevezetes czikkjét alkotják a' külhoni papirpénzkereskedésnek a' tőzsérvilágban. Az ausztriai kormány t. i. 1820-ban Parish 's Rothschildtól 20 millió 800 ezer, utóbb pedig még 37 millió forintnyi kölcsönt vett. Az első kölcsön részesei tőkékén kívül kamat helyett jutalmakat nyerhetnek, ha a' legközelebbi 20 év alatt visszafizetendő tőkék sorssal kijelöltetésekor, szerencséjük van. 100 forintnyi tőkével nyerhető legkisebb jutalom 120 for. legnagyobb pedig 120 ezer forint. Legrosszabb esetben, tőkére 's jutalomra 20 évig várakozni kell. A' második 1820 július 28-án, fölvett kölcsön száztól négygyel kamatoz, 's visszafizetetése kamatok 's jutalmakkal együtt 14 sorshuzás által megyen véghez. E' czélszerű rendezetek a' nemzeti bank hitelét is annyira rugtatták, hogy részvényeit, mellyeket 500 ezüst forintjával leheté venni, most már keresve veszik 1381 pengő forintért, mivel birtokosaik évenkénti osztalékul száztól hattal nyerik kamatjokat.

GABONAÁR: Junius 2-kán. Tiszta buza 93 1/3 — 82 2/3. Kétszeres 63 1/3 Rozs 46 2/3 — 45 1/3. Árpa 45 1/3 — 43 1/3 — 40. Zab 31 1/3 — 29 1/3. — 26 2/3. Kukoricza 66 2/3.

PÉNZKELET: Bécs, majus 31-kén 5 pCtes stat. köt. 104 7/8; 4 pCtes 100 3/8; 3 pCtes 75 1/2; 1820-ki 100 fros kölcsön 220 1/2; 1821-ki 100 fros kölcsön 141 7/8; 1834-ki 500 fros kölcsön 570; Bécsi 2 1/2 pCtes bank. köt. 66 1/4.

DUNAVIZ-ÁLLÁS: Junius 15-jén: 13' 6" 9" 2-kán: 13' 2" 0" 3-kán 12' 10" 0" —